

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z wniosku W. S.A. w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o wydanie pisemnej interpretacji,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 czerwca 2020 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 4 października 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 4 października 2018 r., zmienił wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 30 września 2016 r. oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G. z dnia 6 kwietnia 2016 r. i zobowiązał organ rentowy do wydania indywidualnej interpretacji na skutek wniosku W. S.A. w W. z dnia 18 marca 2016 r.

W sprawie ustalono, że organ rentowy odmówił W. S. A. w W. wydania interpretacji indywidualnej, gdyż jak wskazał, w drodze wydania pisemnej interpretacji przepisów dokonuje się wyłącznie ich interpretacji, z których wynika obowiązek uiszczenia składek na ubezpieczenia społeczne, nigdy zaś w ramach tego postępowania nie rozstrzyga się konkretnej sprawy administracyjnej, w szczególności sprawy spornej. W powyższym trybie organ rentowy nie ma możliwości dokonania kwalifikacji danej umowy cywilnoprawnej jako umowy

zlecenia lub umowy o dzieło. Sąd Okręgowy podzielił to stanowisko i ocenił, że wydana decyzja odmowna jest w tym zakresie prawidłowa.

Rozpatrując apelację Sąd odwoławczy przyjął za własne ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy, nie zaaprobował jednak dokonanej wykładni art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 2168) oraz art. 83 ust. 1 pkt 2 i art. 83d ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 266). Sąd Apelacyjny uznał, że interpretacja przepisów prawa ubezpieczeń społecznych polega na prawnej kwalifikacji określonych zdarzeń wywołujących skutek w prawie ubezpieczeń społecznych. Jeśli więc organ rentowy ma się wypowiedzieć, co do tego czy w określonych okolicznościach faktycznych powstaje tytuł wywołujący obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, a także co do zasad obliczania składek czy podstawy ich wymiaru, zobowiązany jest, dokonując interpretacji, poddać ocenie prawnej wszystkie te stosunki i zdarzenia prawne, które prowadzą do zastosowania określonego przepisu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy nie jest uprawniony do kwestionowania własnych kompetencji do dokonywania oceny charakteru prawnego wskazywanych we wniosku umów, bowiem w innych, licznych postępowaniach np. dotyczących ustalenia podlegania ubezpieczeniom społecznym dokonuje takiej kwalifikacji opierając wydawane decyzje na ustaleniu, że umowy nie mają charakteru umów o dzieło tylko są umowami o świadczenie usług.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik organu rentowego zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) w całości. Podstawą do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jest, zdaniem skarżącego, występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Ponadto zachodzi potrzeba wykładni przez Sąd Najwyższy przepisu art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1),

istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Skarżący wskazał na okoliczność z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., czyli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne. W takim razie konieczne jest wskazanie, za pomocą wyvodu prawnego, na podstawie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Tymczasem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera jurydycznych wywodów w płaszczyźnie wyodrębnionego zagadnienia prawnego, ograniczając się do przedstawienia orzecznictwa ze wskazaniem przypadków, w których sądy powszechne rozstrzygnęły na korzyść organu rentowego.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga z kolei od skarżącego określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Ponadto konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03; z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07). W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie konieczne jest także, choćby przykładowe, wskazanie orzeczeń, w których ten sam przepis prawa byłyby odmiennie wykładany. Należy również podkreślić, iż nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1

k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania w oczywisty sposób nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Wniosek nie zawiera jakiegokolwiek uzasadnienia, które przedstawiałoby jurydyczną argumentację wykazującą możliwość różnorodnej oceny problemu nazwanego przez skarżącego istotnym zagadnieniem prawnym, a także nie przedstawia wątpliwości (które muszą być poważne) uzasadniających potrzebę dokonania wykładni wymienionego tam przepisu. Tymczasem, w myśl art. 398⁴ § 2 k.p.c., oprócz wymagań przewidzianych w § 1 tego przepisu, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Jest to szczególne i samoistne wymaganie skargi kasacyjnej, którego nie można mylić z wymaganiem konstrukcyjnym dotyczącym przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Niezależnie od powyższych argumentów, wykładnia art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych była wielokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego i ma obecnie utrwalony charakter. Zgodnie z tą wykładnią, podmiot będący przedsiębiorcą, w rozumieniu ustawy o działalności gospodarczej, tj. osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą oraz wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej, który ma wątpliwości co do występowania po jego stronie obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym z konkretnego tytułu ma prawo zwrócenia się do organu rentowego o interpretację, wskazującą czy podlega, czy też nie podlega obowiązkowi opłacania składek z tego tytułu.

Przepis art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ewidentnie zawiera zaś uściślenie, doprecyzowanie obowiązków, które wcześniej regulował art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, a które nie były precyzyjnie wskazane w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. Wprowadzony do tej

ostatniej ustawy od 1 stycznia 2013 r. art. 83d nie ma więc charakteru nowości normatywnej. Jest on jedynie przeniesieniem obowiązku wynikającego z ustawy o swobodzie działalności gospodarczej do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Nawet pobieżna lektura pisemnych motywów zaskarżonego wyroku musi prowadzić do wniosku, że Sąd drugiej instancji w pełni respektował taką właśnie wykładnię, trafnie powołując w tym zakresie odpowiednie judykaty, a nawet uczynił z niej podstawę do własnej oceny prawnej ustalonego w sprawie stanu faktycznego.

Kierując się przedstawionymi motywami, należy uznać, że skarżący nie wykazał, aby w niniejszej sprawie zachodziła potrzeba poddania jego skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpatrzeniu. Dlatego też, opierając się na treści art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.